

Cultuureducatie met Kwaliteit

Doorlopende leerlijn literatuur
Groep 8
Lessenreeks 'basis'

Deze leerlijn is ontwikkeld door Bibliotheek Zoetermeer.

Boek en film

Informatie over 'Boek en film'

Groep 8, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks:

De leerlingen leren de boeken kennen waar in de komende periode in wordt gelezen en mee wordt gewerkt. De leerlingen ontdekken vervolgens dat er een verschil is tussen het boek en de film. Ze proberen, door in gesprek te gaan met elkaar, te ontdekken waarom de filmmaker(s) bepaalde keuzes heeft/hebben gemaakt. Daarna leren de leerlingen samen te werken aan een product en hun eigen interpretatie van een tekst vorm te geven. Het gaat in de laatste les erom dat de leerlingen een verhaal kunnen samenvatten, de belangrijke gebeurtenissen kunnen filteren en kunnen onderbouwen waarom ze het boek wel of niet leuk vinden.

Materiaallijst:

Algemeen:	Boekenkist van de bibliotheek met het geschiedenisthema dat op dat moment wordt behandeld. Deze boekenkisten zijn gratis te leen voor scholen met een groepsabonnement bij Bibliotheek Zoetermeer. Zie hier meer informatie. Voor scholen zónder een groepsabonnement kost het €15,- per kist (leenduur in overleg).
Les 1:	Het boek dat zal worden voorgelezen door de leerkracht.
Les 2:	Het boek van de film. De film (online of op DVD). Papier en potloden voor de leerlingen. Een selectie van scènes uit het boek en de film die in de les zullen worden besproken.
Les 3:	Vier verschillende scènes uit vier verschillende boeken gekopieerd, zodat elke leerling een kopie kan krijgen. Een voorbeeld van een script (zoek bijvoorbeeld op google naar 'script kinderfilm'). Pen en papier voor de leerlingen.
Les 4:	De boeken die de leerlingen hebben gelezen. Het boek dat de leerkracht heeft gelezen. Vragen bij boekenspel (ga naar http://lezenisgoud.nl/ . Klik op 'Vragenspel over boeken'. Kies de vragen die geschikt lijken voor de groep, let hierbij op de verschillende niveaus van de vragen. Print ze een paar keer uit, zodat je voor elk viertal een setje hebt en knip ze. Zorg ook voor extra kaartjes, voor als een groepje snel klaar is).

Kosten:

1. Elke les kan gegeven worden door een bibliotheekmedewerker.	per les: €81,75
2. Een bibliotheekmedewerker kan de leerkrachten coachen, voor en tijdens de les.	per uur: €54,50
3. Alle lessen uit de lessenreeks worden uitgevoerd door een bibliotheekmedewerker (één les is dan gratis).	totaal: €245,25
4. Tijdens alle lessen uit de lessenreeks wordt de leerkracht gecoacht (één uur is dan gratis).	totaal: €163,50

De aantal lessen en de aantal uren coaching kunnen ook samengesteld worden uitgevoerd, bijvoorbeeld één les door een bibliotheekmedewerker en bij twee lessen wordt de leerkracht gecoacht. Dan gelden de tarieven bij punt 1 en 2.

Vorbereiding:

De leerkracht moet zelf ook een boek uitgelezen hebben voor de boekenkring. Dit is een ander boek dat zal worden voorgelezen in de klas.

Les 1: Boekintroductie

Introductie	Boekintroductie	Eigen inbreng leerlingen	Zit er iets voor je bij?
-------------	-----------------	--------------------------	--------------------------

In deze les worden de boeken geïntroduceerd die gelezen kunnen worden door de leerlingen en voorgelezen door de leerkracht. De boeken hebben allemaal te maken met het geschiedenisthema waar de groep op dat moment mee bezig is. Het boek dat zal worden voorgelezen door leerkracht, wordt hier ook geïntroduceerd.

Les 2: Boek en film

Introductie	Relatie tussen het boek en de film	Zelf spelen en interpreteren	Nabespreking
-------------	------------------------------------	------------------------------	--------------

Deze les gaat het om de kennismaking van de leerlingen met een boekverfilming. De nadruk zal worden gelegd op de verschillen tussen het boek en de film en de keuzes van de filmmaker(s).

Les 3: Script schrijven

Introductie	Uitleg script schrijven	Script schrijven	Script presenteren
-------------	-------------------------	------------------	--------------------

In deze les zullen de leerlingen, naar aanleiding van de vorige les, zelf een script gaan schrijven. Ze krijgen per tweetal een scène uit een boek waar ze mee aan de slag gaan. Aan het eind van de les zullen ze de scripts aan elkaar presenteren en kunnen klasgenoten hun mening geven.

Les 4: Afsluiting d.m.v. boekenkring

Introductie	Boekenkring	Boekenspel	Evaluatie lessenreeks
-------------	-------------	------------	-----------------------

In deze les gaan de leerlingen met elkaar in gesprek over de boeken die ze hebben gelezen. Dit zal zowel klassikaal als in groepjes worden gedaan. Ook zullen de leerlingen hun mening geven over de lessenreeks.

Deze lessenreeks sluit aan bij de doorlopende leerlijn Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer. Meer informatie over Cultuureducatie met Kwaliteit vind je [hier](#).

De leerlijn literatuur is ontwikkeld door Bibliotheek Zoetermeer. Neem bij vragen contact op via Jorien.CohenStuart@bibliotheek-zoetermeer.nl.

Boek en film – Boekintroductie

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel: De leerlingen leren de boeken kennen waar in de komende periode in wordt gelezen en mee wordt gewerkt.

Benodigde materialen: Boekenkist van de bibliotheek met het geschiedenisthema dat op dat moment wordt behandeld.

Het boek dat zal worden voorgelezen door de leerkracht.

Opdrachten:

Introductie	Boekintroductie	Eigen inbreng leerlingen	Zit er iets voor je bij?
-------------	-----------------	--------------------------	--------------------------

Introductie:

In deze les worden de boeken geïntroduceerd die gelezen kunnen worden door de leerlingen en voorgelezen door de leerkracht. De boeken hebben allemaal te maken met het geschiedenisthema waar de groep op dat moment mee bezig is. Het boek dat zal worden voorgelezen door leerkracht, wordt hier ook geïntroduceerd.

Oriënteren:	Introductie	5 minuten
<p>Opdracht: Vertel waar deze les over gaat. Vertel op enthousiaste wijze dat er een kist vol met boeken in de klas wordt gezet en dat de leerlingen daar boeken uit mogen lezen. Laat de kist zien en leg ook uit dat er in de kist ook samenvattingen zitten van alle boeken, dat er een titellijst in zit en een lijst waarop opgeschreven kan worden wie welk boek wanneer geleend heeft, zodat er een overzicht is en er geen boeken kwijtraken. Vertel dat er boeken voor verschillende leeftijden bij zitten, maar dat de leerlingen zich daar niet heel streng aan hoeven te houden. Ze mogen best halverwege het boek stoppen en verder gaan met een ander boek. Het is wel belangrijk dat ze minstens één boek uitlezen deze periode, omdat er in de laatste les gevraagd gaat worden naar de boeken. Zeg ook dat de leerkracht/bibliotheekmedewerker boeken gaat introduceren, en dat de leerlingen die introductie mogen aanvullen. Ook mogen ze iets vertellen over de boeken uit de kist die ze kennen, maar waar de leerkracht/bibliotheekmedewerker niets over vertelt. Laat als laatste zien welk boek er zal worden voorgelezen in de klas. Geef hier ook aan dat er verwacht wordt dat de leerlingen minstens één boek uit hebben gelezen vóór de laatste les van deze lessenreeks, omdat er dan in de les over gepraat zal worden.</p>		
<p>Reflecteren: Welke boeken zouden er in de kist kunnen zitten? Waarom? Welk boek hoop je dat erin zit?</p>		

Onderzoeken:	Boekintroductie	20 minuten
<p>Opdracht: Vertel op enthousiaste wijze over de boeken. Vertel ook wat meer over de context van het boek: wie heeft het geschreven, over welke periode in de geschiedenis gaat het, voor welke leeftijd is het ongeveer, is het moeilijk of makkelijk te lezen, lijkt het een beetje op een ander boek, is er een verfilming, etc. Wanneer leerlingen het boek kennen, mogen ze ook aanvullen. Juist die opmerkingen zorgen er vaak voor dat andere leerlingen het boek ook gaan lezen! Lees ook stukken tekst uit de boeken voor, zodat de verhalen meer gaan leven voor de leerlingen en dat ze een idee krijgen van de schrijfstijl.</p>		
<p>Reflecteren: Wie heeft er al een voorkeur voor een boek? Waarom?</p>		

Uitvoeren:	Eigen inbreng leerlingen	25 minuten
<p>Opdracht: Laat de rest van de boeken zien aan de leerlingen. Wie een boek kent en heeft gelezen (of de film heeft gezien), mag erover vertellen. Wat weet de leerling van het verhaal? Wie is de hoofdpersoon? Wat is spannend? Wat is grappig? Is het een moeilijk of makkelijk boek? Waarom hebben ze zelf dit boek uitgekozen om te gaan lezen? De leerling mag ook een stukje voorlezen, als hij/zij dat wil.</p>		
<p>Reflecteren: Wie zou dit boek leuk vinden? Waarom? Kent iemand nog andere boeken die er een beetje op lijken qua verhaal of stijl?</p>		

Evaluëren: Zit er iets voor je bij?

10 minuten

Opdracht: Vraag de leerlingen of ze een voorkeur hebben voor één van de boeken, of juist helemaal niet. Vraag ook waarom. Laat de leerlingen dan een boek uitzoeken, zodat hen nog vers in het geheugen ligt waar de boeken over gaan en welke boeken ze leuk vinden.

Reflecteren: Hoe vonden de leerlingen de boekintrodactie? Zorgt dit ervoor dat ze de boeken leuker vinden?

Aanvullende suggesties:

Laat de leerlingen elke dag minstens 10 minuutjes in het boek lezen. Zo krijgen ze een vast ritme voor het lezen en is het zeker dat ze een groot gedeelte van het boek aan het eind van de lessenreeks gelezen hebben. Het is verstandig om dit ritme ook na deze lessenreeks vol te houden. Mocht uit deze les naar voren komen dat de leerlingen heel enthousiast raken van boekintrodecties, probeer dit dan vaker te doen. Dat hoeft niet met hele collecties boeken, dat kan ook een keer één boek zijn.

Boek en film – Boek en film

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel: In deze les maken de leerlingen kennis met een boekverfilming. Ze leren dat er een verschil is tussen het boek en de film. Ze proberen, door in gesprek te gaan met elkaar, te ontdekken waarom de filmmaker(s) bepaalde keuzes heeft/hebben gemaakt.

Benodigde materialen: Het boek van de film.
De film (online of op DVD).
Papier en potloden voor de leerlingen.
Een selectie van scènes uit het boek en de film die in de les zullen worden besproken.

Opdrachten:

Introductie	Relatie tussen het boek en de film	Zelf spelen en interpreteren	Nabespreking
-------------	------------------------------------	------------------------------	--------------

Introductie:

Deze les gaat het om de kennismaking van de leerlingen met een boekverfilming. De nadruk zal worden gelegd op de verschillen tussen het boek en de film en de keuzes van de filmmaker(s).

Oriënteren:	Introductie	5 minuten
Opdracht: Vertel wat er in deze les gaat gebeuren. Geef een introductie van het boek en de film die besproken zullen worden. Zeg dat na de introductie er een stuk uit het boek zal worden voorgelezen en een stuk uit de film gekeken zal worden. Daarna mogen de leerlingen zelf een scène naspelen, op de manier waarvan ze zelf denken dat het eruit moet zien (zelf interpreteren dus).		
Reflecteren: Wie kent de film of het boek al? Wie kan er wat over vertellen?		

Onderzoeken:	Relatie tussen het boek en de film	30 minuten
Opdracht: Begin met het voorlezen van een scène uit het boek dat besproken gaat worden. Laat de leerlingen hun ogen dichtdoen tijdens het luisteren. Vraag na het voorlezen hoe de leerlingen het voor zich hebben gezien. Kijk dan het stuk van de film van dezelfde scène. Wie vindt de film heel verrassend en had het heel anders voor zich gezien? Wie had het juist precies zo voorgesteld? Vraag de leerlingen waarom ze denken dat de filmmaker(s) het zo hebben bedacht. Heeft het te maken met de mogelijkheden van films? Of had de filmmaker gewoon een ander beeld van de scène? Doe hetzelfde met een personage uit het boek, dat in de vorige scène niet voorkomt. Lees de omschrijving van het personage voor aan de leerlingen. Laat de leerlingen een tekening maken van het personage, zoals zij denken dat hij/zij eruit ziet. Dit hoeft niet heel uitgebreid, laat ze ongeveer 5 minuten tekenen. Kijk daarna weer een stuk naar de film en bespreek met de leerlingen of het uiterlijk van het personage in de film overeenkomt met hun tekeningen. Vraag ook hier weer waarom de filmmaker(s) deze keuze hebben gemaakt. Begin nu met een filmfragment. Geef de leerlingen daarna de bijpassende tekst uit het boek en laat de leerlingen aanstrepen wat er allemaal hetzelfde is en wat er anders is. Bespreek dit vervolgens: wat is er anders? Wat is er hetzelfde? Is er iets uit het boek verdwenen, of is er iets in de film bij gekomen? Waarom zou dat gedaan zijn? Zou je zelf iets anders hebben gedaan?		
Reflecteren: Bespreek hier de mening van de leerlingen: vinden ze dat de filmmaker(s) het goed heeft/hebben gedaan? Wat hadden ze zelf anders gedaan? Is er iets dat ze jammer vinden, wat in het boek anders is dan in de film? Welke toevoegingen vinden ze goed? Wat vinden ze nu leuker: het boek of de film?		

Uitvoeren:	Zelf spelen en interpreteren	20 minuten
Opdracht: Zoek in het boek naar een dilemma of een probleem van een personage. Lees dit probleem voor, totdat het personage een keuze maakt in wat hij/zij gaat doen. Vraag dan de leerlingen om deze scène na te spelen, maar ze moeten zelf een keuze maken hoe ze het probleem gaan aanpakken. Laat ze		

ook argumenten geven waarom ze deze keuze maken. Ze moeten daarmee proberen om hun klasgenootjes over te halen het eens te zijn met hun keuze. Laat dit meerdere leerlingen doen. De opdracht kan steeds een beetje aangepast worden: de eerste keer mogen de leerlingen de scène helemaal uitspelen. Vervolgens mogen andere leerlingen (met goedkeuring van de leerkracht) inspringen en het overnemen van de leerlingen die aan het spelen zijn. Lees als afsluiting voor wat het personage in het boek doet en laat de scène in de film zien.

Reflecteren: Wanneer raakte je overtuigd van je klasgenootje? Hoe kwam dat? Was dit een moeilijke opdracht, of is het vooral leuk? Snap je het personage nu beter? En zijn/haar keuze?

Evalueren: Nabespreking

5 minuten

Opdracht: Dit is een open gesprek met de leerlingen, om erachter te komen wat ze van de les vonden en of ze er iets van opgestoken hebben. De leerlingen mogen hun mening geven en mogen aangeven wat ze interessant vonden en wat niet.

Reflecteren: Snappen ze het verhaal nu beter? Willen de leerlingen die het boek nog niet gelezen hebben, het nu wel lezen? En willen ze nu ook de hele film zien? Wie wist niet dat er zoveel verschillen zitten tussen het boek en de film? Zouden ze nu ook de boeken gaan lezen, wanneer ze een boekverfilming hebben gezien?

Aanvullende suggesties:

Hieronder staat een lijstje van de boeken uit de reiskisten die verfilmd zijn. Er is niet bij elke periode een boek te vinden dat verfilmd is.

De vroege middeleeuwen

- *Kruistocht in spijkerbroek* – Thea Beckman
- *De brief voor de koning* – Tonke Dragt
- *Mariken* – Peter van Gestel
- *Raveleijn* – Paul van Loon (tv-serie)

De late middeleeuwen

- *Kathelijne van Kenau* – Lydia Rood (dit boek is geschreven naar aanleiding van de film, dus dat is weer een andere interessante invalshoek. Het boek heeft echter een ander hoofdpersonage dan in de film (de dochter van Kenau, Kathelijne, in plaats van Kenau) dus het zal even zoeken zijn naar scènes die zowel in het boek als in de film voorkomen).

De gouden eeuw

- *De scheepjongens van Bontekoe* – Johan Fabricius

Industriële revolutie

- *Kruimeltje* – Chris van Abkoude
- *Pietje Bell* – Chris van Abkoude

Wereldoorlogen en interbellum

- *Het Achterhuis* – Anne Frank
- *Oorlogswinter* – Jan Terlouw
- *Oorlogsgeheimen* – Jacques Vriens

Wederopbouw en moderne tijd

- *Het grote boek van Madelief* – Guus Kuijer (tv-serie en film)
- *Polleke* – Guus Kuijer
- *De schippers van de Kameleon* – Hotze de Roos
- *Abeltje en de A van Abeltje* – Annie M.G. Schmidt (film gaat enkel over *Abeltje*)
- *Minoes* – Annie M.G. Schmidt
- *Tien torens diep* – Jacques Vriens

Het is wellicht leuk om, na deze les, de film in zijn geheel te kijken met de leerlingen.

Boek en film – Script schrijven

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 3

- Lesdoel:** In deze les leren de leerlingen samen te werken aan een product en hun eigen interpretatie van een tekst vorm te geven.
- Benodigde materialen:** Vier verschillende scènes uit vier verschillende boeken gekopieerd, zodat elke leerling een kopie kan krijgen.
Een voorbeeld van een script (zoek bijvoorbeeld op google naar 'script kinderfilm').
Pen en papier voor de leerlingen.

Opdrachten:

Introductie	Uitleg script schrijven	Script schrijven	Script presenteren
-------------	-------------------------	------------------	--------------------

Introductie:

In deze les zullen de leerlingen, naar aanleiding van de vorige les, zelf een script gaan schrijven. Ze krijgen per tweetal een scène uit een boek waar ze mee aan de slag gaan. Aan het eind van de les zullen ze de scripts aan elkaar presenteren en kunnen klasgenoten hun mening geven.

Oriënteren: Introductie 5 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen wat er deze les gaat gebeuren. Leg uit dat deze les een vervolg is op de vorige les en dat ze zelf een script gaan schrijven. Zeg ook dat de leerlingen die dit leuk vinden, hun script aan het eind van de les mogen presenteren en/of spelen.
Reflecteren: Vraag een leerling of hij/zij kan herhalen wat er die les ervoor is gezegd over het verschil tussen boek en film, zodat de leerlingen dit kunnen gebruiken bij de opdracht.

Onderzoeken: Uitleg script schrijven 15 minuten
Opdracht: Leg de leerlingen uit wat een script is en hoe het eruit ziet. Laat het voorbeeld zien van het script. Vertel dat de scène moet beginnen met een kleine omschrijving van de scène in ongeveer één zin. Ook kan hier worden aangegeven waar de scène zich afspeelt, wanneer en welke personages erin voorkomen. Leg uit dat er verder niet veel omschrijvingen voorkomen, behalve bij handelingen van de personages die betekenis hebben. Zeg dat het vooral om actie en dialogen gaat (verklaar hierbij ook meteen het woord 'dialogue'). Vervolgens begint de dialoog. De naam van het personage dat aan het woord is staat in hoofdletters boven de gesproken tekst. Verdeel de groep dan in tweetallen en geef per tweetal een scène uit een boek dat ze gaan omzetten tot een script.
Reflecteren: Laat één of twee leerlingen herhalen wat de belangrijkste punten zijn bij het schrijven van een script, om te kijken of het duidelijk is voor de leerlingen.

Uitvoeren: Script schrijven 30 minuten
Opdracht: Deze tijd is voor de leerlingen om het script te schrijven.
Reflecteren: Loop langs de tweetallen om te kijken of het goed gaat en of ze de opdracht goed begrijpen.

Evalueren: Script presenteren 10 minuten
Opdracht: Vraag welke leerlingen graag hun script willen presenteren. Deze leerlingen krijgen hier de kans voor. De klasgenoten mogen vragen stellen en hun mening geven. Zorg ervoor dat ze deze mening onderbouwen.
Reflecteren: Welk script was opvallend goed? Waar ligt dat aan? Wie vond dit een moeilijke opdracht? Wie vond dit juist makkelijk?

Aanvullende suggesties:

Het allerleukst is natuurlijk als de leerlingen echt een film kunnen maken. Als de leerkracht een filmcamera/tablet/smartphone kan zien te regelen, kunnen de leerlingen hun eigen scripts, of het beste script van de groep, gaan uitvoeren. De les zou dan een stuk uitgebreider worden en langer dan bovenstaande les, maar het uitvoeren van het script heeft voor de leerlingen natuurlijk wel een toegevoegde waarde. Hier is in bovenstaande les helaas geen tijd voor.

Boek en film – Afsluiting d.m.v. Boekenkring

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 4

- Lesdoel:** In deze les gaat het erom dat de leerlingen het verhaal kunnen samenvatten, de belangrijke gebeurtenissen kunnen filteren en kunnen onderbouwen waarom ze het boek wel of niet leuk vinden.
- Benodigde materialen:** De boeken die de leerlingen hebben gelezen.
Het boek dat de leerkracht heeft gelezen.
Vragen bij boekenspel (ga naar <http://lezenisgoud.nl/>. Klik op 'Vragenspel over boeken'. Kies de vragen die geschikt lijken voor de groep, let hierbij op de verschillende niveaus van de vragen. Print ze een paar keer uit, zodat je voor elk viertal een setje hebt en knip ze. Zorg ook voor extra kaartjes, voor als een groepje snel klaar is).

Opdrachten:

Introductie	Boekenkring	Boekenspel	Evaluatie lessenreeks
-------------	-------------	------------	--------------------------

Introductie:

In deze les gaan de leerlingen met elkaar in gesprek over de boeken die ze hebben gelezen. Dit zal zowel klassikaal als in groepjes worden gedaan. Ook zullen de leerlingen hun mening geven over de lessenreeks.

Oriënteren: Introductie	5 minuten
Opdracht: Zet de leerlingen in de kring. Vertel ze dat ze in deze les gaan praten over de boeken die ze hebben gelezen. Laat de kinderen allemaal even een paar steekwoorden opschrijven over hun boek, zodat ze weer even voor zichzelf weten waar het boek over gaat en wat ze ervan vinden. Ze mogen ook een stukje uitzoeken wat ze eventueel kunnen voorlezen.	
Reflecteren: Heeft iedereen genoeg woorden opgeschreven zodat hij/zij er wat over kan vertellen in de kring?	

Onderzoeken: Boekenkring	20 minuten
Opdracht: Begin zelf met het vertellen over een boek. Waar gaat het over? Maar vooral: wat vond je ervan? Wat was spannend? Wat was grappig? Wat was onverwachts? Wat is het mooiste stuk? Als je het lastig vindt om te bedenken wat je kan vertellen, gebruik dan de kaartjes van het boekenspel. Vervolgens mogen de leerlingen vertellen. Probeer zoveel mogelijk door te vragen. Ook voor dit gedeelte geldt: als je het moeilijk vindt om een gesprek op gang te houden, gebruik dan de kaartjes. Laat de leerlingen op elkaar reageren. Laat ze zoveel mogelijk hun mening onderbouwen. De leerlingen mogen ook vragen aan elkaar stellen.	
Reflecteren: Heeft iedereen die wat wilde vertellen ook de kans gehad? Zijn er leerlingen die graag het boek willen lezen van een klasgenoot? Waarom?	

Uitvoeren: Boekenspel	25 minuten
Opdracht: Het boekenspel wordt eerst een keer klassikaal gespeeld. Leg de kaartjes omgedraaid op de grond. Om de beurt mogen de leerlingen een kaartje pakken en hem beantwoorden. Het gaat niet enkel om het beantwoorden van de vragen, als hier een gesprek uit ontstaat, is dat alleen maar goed. Wanneer iedereen een keer aan de beurt is geweest, maak dan groepjes van 4-6 leerlingen. Deze groepjes krijgen allemaal een setje met kaarten en gaan het samen spelen.	
Reflecteren: Loop langs de groepjes en kijk of het spel goed gaat. Blijf af en toe bij een groepje staan om mee te doen of om door te vragen.	

Evaluëren: **Evaluatie lessenreeks**   **10 minuten**

Opdracht: Dit is een open gesprek met de leerlingen. Vraag hoe ze de afgelopen lessenreeks hebben ervaren. Of ze het leuk vonden om boeken te lezen over het geschiedenisonderwerp, of ze het interessant vonden om te kijken naar het verschil tussen boek en film en wat ze hebben geleerd van het schrijven van het script.

Reflecteren: Vraag of ze denken meer te hebben geleerd van de lessenreeks dan van de standaard geschiedenislessen, en zo ja: wat dan? Hebben deze lessen een toegevoegde waarde?

Aanvullende suggesties:

Hou nog een paar andere kaartjes van het boekenspel achter de hand, voor het geval een groepje heel snel klaar is met de kaartjes.
Eventueel: mocht je het moeilijk vinden om een gesprek over boeken te starten en door te vragen, dan is er een vragenlijst die daarbij kan helpen. Deze vragenlijst is [hier](#) te vinden. Ga op deze pagina naar de kolom met als titel 'Lezen' en klik onder 'Handleidingen en instructies' op 'Tweetalgesprekken met vervolgvragen'.